นัคเรศ สอนสุภาพ 2550: การวิเคราะห์การแพร่กระจายและโครงสร้างประชาคมของสัตว์พื้นท้องน้ำเพื่อประเมินสถานภาพความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำในพื้นที่อ่างเก็บน้ำเขื่อนวชิราลงกรณและอ่างเก็บน้ำเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์การประมง) สาขาวิทยาศาสตร์การประมง ภาควิชาชีววิทยาประมง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์จารุมาศ เมฆสัมพันธ์, Ph.D. 193 หน้า

การศึกษาการแพร่กระจายและโครงสร้างประชาคมของสัตว์พื้นท้องน้ำ ในอ่างเก็บน้ำเขื่อนวชิราลงกรณและอ่างเก็บน้ำเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี มีเป้าหมายเพื่อประเมินความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำทั้งสอง การศึกษานี้ดำเนินการโดยการเก็บตัวอย่างสัตว์พื้นท้องน้ำในเดือนกุมภาพันธ์ พฤษภาคม และสิงหาคม 2549 จากแต่ละอ่างเก็บน้ำ ทั้งหมด 21 สถานี และ 20 สถานี ตามลำดับ จากการศึกษาพบสัตว์พื้นท้องน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนวชิราลงกรณทั้งหมด 38 ชนิด ประกอบไปด้วยกลุ่มสัตว์พื้นท้องน้ำ 3 ไฟลัม คือ Arthropoda Annelida และ Mollusca ซึ่งมีค่าความหนาแน่นเฉลี่ยในแต่ละเดือนเท่ากับ 126, 168 และ 70 ตัวต่อตารางเมตร ตามลำดับ และค่าความหลากหลายทางชีวภาพในช่วง 0.58-1.82, 0.19-1.31 และ 0-1.84 ตามลำดับ ส่วนในอ่างเก็บน้ำเขื่อนศรีนครินทร์พบทั้งหมด 41 ชนิด ประกอบไปด้วยกลุ่มสัตว์พื้นท้องน้ำ 3 ไฟลัม คือ Arthropoda Annelida และ Mollusca มีค่าความหนาแน่นเฉลี่ยในแต่ละเดือนเท่ากับ 456, 65 และ 63 ตัวต่อตารางเมตร ตามลำดับ และค่าความหลากหลายทางชีวภาพในช่วง 0-1.90, 0-1.87 และ 0-1.61 ตามลำดับ ทั้งสองอ่างเก็บน้ำมีสัตว์พื้นท้องน้ำในกลุ่มของแมลงน้ำโดยเฉพาะริ้นน้ำจืดชนิด *Chironomus* sp. เป็นสัตว์พื้นท้องน้ำกลุ่มเด่น สำหรับพื้นที่ภายในอ่างเก็บน้ำเขื่อนวชิราลงกรณที่จัดมีว่าความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์พื้นท้องน้ำสูงกว่าพื้นที่อื่นๆ (ความหนาแน่นประมาณ 400-900 ตัวต่อตารางเมตร)ได้แก่ พื้นที่บริเวณหน้าเขาไดช่องถ่อง ดอยด้วน และห้วยบ้านไร่ ส่วนในอ่างเก็บน้ำเขื่อนศรีนครินทร์นั้น พื้นที่ที่จัดว่ามีความอุดมสมบูรณ์สูงกว่าพื้นที่อื่นๆ (ความหนาแน่นประมาณ 250-800 ตัวต่อตารางเมตร)ได้แก่ พื้นที่บริเวณวัดวังผาแดง ห้วยน้ำขุ่น อ่าวบ้านดงเสลา บ้านน้ำมุด หน่วยอนุรักษ์ฯ ห้วยแม่ละมุ่น บ้านหาดแดง อ่าวพุน้ำเปรี้ยว และหน้าสันเขื่อน โดยพื้นที่ดังกล่าวมีความลาดชันต่ำและมักมีการใช้ประโยชน์ทางการเกษตรและปศุสัตว์อย่างชัดเจน ส่วนฤดูกาลที่สัตว์พื้นท้องน้ำมีความอุดมสมบูรณ์สูงที่สุดของทั้งสองอ่างเก็บน้ำ คือ ช่วงฤดูที่มีระดับเก็บกักน้ำสูงสุด ผลการวิเคราะห์ด้านพื้นที่และช่วงเวลาที่สัตว์พื้นท้องน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ จากการศึกษาดังกล่าวนี้ สามารถประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดพื้นที่ตลอดจนระยะเวลาการปล่อยและการอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนที่เหมาะสม เพื่อการส่งเสริมผลผลิตทางการประมงในอ่างเก็บน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

_____ _____ ___ / ___ / ___

ลายมือชื่อนิสิต ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา